

A BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
 Egész évre 12 K. Félévre .. 6 K.
 Negyedévre .. 3 K.
 HIRDETÉSEK DIJSZABÁS S ERINT.

Felolós szerkesztő:
 Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, VII., Abonyi-utca 11. Földszint.
 TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A vasuti tarifareform hatása a szénpiacra és más egyebek.

Az 1910-ik év ugy Magyarországon, mint Ausztriában nagy változásokat hozott a vasuti tarifareformok terén. Mind a két államban mélyreható változások történtek az árudíjszabásban, ami különösen Ausztriában abban jut kifejezésre, hogy a teherdíjszabás tetemesen megdrágult.

Megdrágult Ausztriában a szállítás az osztrák államvasutakon, az újonnan államosított vonalakon, a cseh-északi vasuton, az észak-délfélmét összekötő vasutakon, az osztrák-magyar államvasut-társaság vonalain, az állami kezelésben álló helyi érdekű vasutakon és a cs. és kir. szab. déli vasut-társaság vonalain.

Miután a teheráru-forgalomból elért bevételek a folyton dráguló üzemköltségekkel nem állottak arányban, természetes, hogy az árudíjszabáson eszközölt változtatások legnagyobb részben a teheráru-szállítás díjtételeinek emelésében merültek ki, elannyira, hogy például csak maga osztrák államvasut évi 40 millió korona bevételi föbbletre számít

tarifareform következményeképp, nem beszélve arról a bevételi föbbletről, amit a többi jelentéktelen vonalak forgalmával fognak elérni.

Ez tarifareform pedig igen nagy fontossággal és jelentőségében messze kiható különösen szénpiacra. Még pedig nemcsak osztrák, hanem magyar szénpiacra nézve

A vasutak teheráru-szállítás bevételeinek körülbelül 38 százalékát tudniillik az iparilag legfontosabb cikk, szén szállítása szolgáltatja.

A szénre vonatkozólag az osztrák tarifareform egyrészt drágulást jelent, így például az osztrái szén szállítása: Wienbe (Nordbahnhof) 51 fillérrel tonnánként, felső-sziléziai szén szállítása pedig Wienbe tonnánként 64 fillérrel lett drágább, míg másrészt egyes vonalakon egyes bányavidékek előnyösebb díjszabáshoz jutottak.

Természetesen a lajtántuli szakköröket

érdekelteket nagyban foglalkoztatja a tarifareformnak a szénpiac alakulására várható befolyása és azt már most röviden a következőkben foglalják össze:

A tarifareformnak szén-szállításra vonatkozó határozmányai, dacára a szállítás általános drágulásának, nem fog ártani az osztrák szénnek, mert a porosz kőszénnel szemben óriási előnyöket élvez. Így például az osztrai, a rossitsi, a cseh és a galiciai kőszén előnyösen felveheti a konkurrenciát a porosz kőszénnel, melynek szállítását az új vasuti árudíjszabás óriásilag megdrágította.

Ezt megelégedéssel konstatálták osztrák szakkörökben, azonban nagy ijedelemmel konstatálták azt, hogy az osztrák szénnek Magyarországra való bevitele megnehezült.

A magyar királyi államvasutakon ugyanis a nem belföldi szénre vonatkozólag 1910. január 1-én a drágább B. tarifaosztály lépett életbe és ez meglehetősen érzékenyen érinti az osztrák érdekelt köröket, mert a nem belföldi szén szállításának szerintünk csekély mértékben való megdrágulása egy cseppet sincsen inyükre.

Már pedig ez legkevesebb, amit a Máv. a magyar szén érdekében megtehet, hiszen talán csak nem gondolják az osztrák érdekelték, hogy az újabb időkben némi lendületet nyert szénbányászatunkat minden védekezés nélkül ki fogjuk szolgáltatni nekik.

Hiszen mi már meglehetősen megelégtünk azt kizsákmányoló politikát, amelyet a Lajtán különösen gazdasági kérdésekben ellenünk folytatnak.

Ha nem védekeztünk volna valamelyes módon ami szerintünk még korántsem elég erélyes védekezés hát szénbányászatunk jövője forgott volna kockán. Hogy csak egy igen eklatáns példát vegyünk elő: eddig a kovácsipar céljaira szolgáló ezenet Magyarországra legnagyobb részben a Rossitsban, Brünn mellett, lévő Segengoties bányából szállították, azt hirdetve, hogy nevezett célra ez a legjobb szén, amelyet Magyarországon nem is bányásznak. Egy szakértő megvizsgálta a rossitsi sze-

net s konstatálta, hogy az kovácsipari célokra nem is alkalmas, mert palás. Ellenben meggyőződött arról is, hogy Magyarországon igen is bányásznak kovácsipari célokra szolgáló, még pedig igen jól szolgáló szenet és pedig az Első cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási társaság pécs-szabolcsi bányáiban. Megállapította, hogy ezek a szenek 6500—7000 caloríasak és kovácsipari célokra is sokkal alkalmasabbak, mint a rossitsi szén.

Mikor ezt az illetékes körök figyelmébe ajánljuk, nem mulaszthatjuk el némi meglepéssel konstatálni, hogy a fentebbiek megállapításához és nyilvánosságra való hozatalához »A Bánya« is hozzájárult. Ha a fentebbiek nyilvánosságra hozatalával csak annyit érünk is el, hogy a rossitsi szenet ezen túl, ha nem is teljesen, de legalább részben sikerül magyar szénpiacról kiszorítani, már is megvan munkánknak eredménye.

Ezeket és a fentebb a vasuti tarifareformokról elmondottakat összegezve, megállapíthatjuk, hogy minél inkább fogja a magyar szénbányászat fejlődése a magyar vasuti tarifareformnak az osztrák szénre vonatkozó és az osztrák szén lassankinti kiszorulása aggodalomba ejteni az osztrák érdekeltségeket, amelyek eddig biztos fogyasztópiacot birtak Magyarországon, annál inkább fogunk örülni mi és velünk az egész magyar érdekeltség, mert az osztrák szén kiszorulásának minden lépése a magyar szénbányászat, a magyar ipar fejlődését és fellendülését jelenti, ami az a cél, amiért mi küzdeni meg nem szününk.

Törvényelőkészítés.

Az ipartörvény módosítása. Vélemények az ipar gyakorlásáról valamint az ipari és kereskedelmi alkalmazottak védelméről szóló törvényjavaslat előadói tervezetere.

IV.

A törvényjavaslat 44. §-a. „Építőmester csak az lehet s illetve 1., a magas építés körébe tartozó tervezéseket és építkezéseket önállóan csak az végezhet: a) ki a műegyetem által kiállított vagy honosított építész oklevelet mutat fel és az oklevél elnyerését követőleg három évi, a magas építkezés terén és ebből legalább egy évi, a tényleges építési munka körében folytatott szakbavágó gyakorlatot igazol; b) a ki a műegyetem által kiállított vagy honosított mérnöki vagy gépészmérnöki oklevelet mutat fel és az oklevél elnyerését követőleg három évi, a magas építkezés terén és ebből legalább egy évi, a tényleges munka körében folytatott szakbavágó gyakorlatot igazol, s ezután a kiegészítő építőmesteri szakvizsgát sikerrel letette; c) aki a m. kir. állami felső ipariskola vagy ezzel egyenlő képesítést nyújtó iskola rendes tanfolyamának sikeres elvégzését tanúsító végbizonyítványt mutat fel, ezt követőleg legalább négy évi, a magas építkezés terén folytatott szakbavágó gyakorlatot igazol, melyből legalább egy évi munkavezetői (palléri) minőségben töltendő és ez-

után az építőmesteri vizsgát sikerrel letette; 2. az ut vasut, alagut-, hid-, gát-, csatorna és egyéb vízi építés körébe tartozó tervezéseket és építéseket önállóan csak, az végezhet: a) aki a műegyetem által kiállított vagy honosított mérnöki oklevelet mutat fel és az oklevél elnyerését követőleg három évi, az említett építések terén és ebből legalább egy évi, a tényleges építési munka körében folytatott szakbavágó gyakorlatot igazol; b) aki a műegyetem által kiállított vagy honosított építész vagy gépészmérnöki oklevelet mutat fel és az oklevél elnyerését követőleg három évi, az említett építések terén és ebből legalább egy évi, a tényleges építési munka körében folytatott szakbavágó gyakorlatot igazol, s ezután az említett építési szakmára előírt kiegészítő építőmesteri szakvizsgát sikerrel letette; c) aki a kijelölt felsőipariskola rendes tanfolyamának sikeres elvégzését tanúsító végbizonyítványt mutat fel, ezt követőleg legalább négy évi, az említett építkezések terén folytatott szakbavágó gyakorlatot igazol, melyből legalább egy évi munkavezetői minőségben töltendő és ezután az építési szakmára előírt építőmesteri vizsgát sikerrel letette.“

Vélemények. A szakasz 1. és 2. pontjában használt „tervezés“ szó kihagyandó, mert az építőiparnak körébe tartozó tervék készítésének és értékesítésének ügye nem az ipartörvénybe, hanem a műszaki kamarákról szóló törvénybe tartozik. (M. kir. József-műegyetem tanácsa.)

Az a) pont második sorába „vagy mérnöki“ szavak iktalandók be, mert a műegyetemen oklevelet nyert mérnök elegendő építő műszaki képzettséggel bír arra, hogy három éven át a magas építés terén folytatott gyakorlat után építési munkákat végezhesen, (M. kir. József-műegyetem tanácsa.)

Az 1. b) pont második sorából a „mérnöki“ szó kihagyandó, ellenben a „vegyész-mérnöki“ szó iktalandó be, mert a vegyész-mérnökre ugyanaz áll, ami a gépészmérnökre. (M. kir. József-műegyetem tanácsa.)

A szakasz 1. b) pontjának módosításával kimondandó, hogy okleveles mérnökök két évi építési gyakorlat kimutatása után az építőmesteri iparjogot ugyanugy minden további vizsgálat mellőzésével megkapják, mint az okleveles építészek. (M. mérnök és építész egyet győri osztálya, magánmérnökök orsz. szöv.)

Az a) és b) pont a kettőnek összevonásával következőleg módosítandó: „A magasépítés körébe tartozó építéseket önállóan csak az végezhet, aki (József-műegyetemi vagy selmebányai vagy honosított) mérnöki vagy építész oklevelet mutat fel és az oklevél elnyerését követőleg három évi, a magasépítés terén ebből legalább két évi, a tényleges munka körében folytatott szakbavágó gyakorlatot igazol.“ A selmebányai bányászati és erdészeti főiskolán végzetek az építészetben oly kiképzetetést nyerne, hogy őket ez az építőmesteri foglalkozásra feltétlenül képesíti, ezenkívül pedig a bányászatnál és kohászatnál oly speciális építkezések is vannak, melyekre más főiskola hasonló kiképzést nem is nyújthat. (Orsz. magyar bánya és kohászati egyesület.)

Az 1. pont a következő szöveggel helyettesítendő: „Építőmester csak az lehet, illetve a magasépítés körébe tartozó építési munkát csak az végezhet, aki okleveles mérnök vagy építész és oklevelének elnyerését követőleg 3 évi a magasépítés terén és ebből legalább 2 évi — a tényleges építési munka körében folytatott — szakbavágó gyakorlatot igazol.“ Okleveles mérnökök alatt ugy a kir. József-műegyetemen, mint a selmebányai Bányászati és erdészeti főiskolán oklevelet nyert egyének értendők. E változtatás azért szükséges, hogy a szellemi munkára nem terjeszkedjék ki az ipartörvény és hogy az építőmesterség színvonala a köz érdekében a magasabb kvalifikációhoz való kötéssel emeltessék. (Magy. mérnök- és építészegylet.)

A 2. a) pont második sorába „építési” szó iktandó be. (M. kir. József-műegyetem tanácsa.)

A 2. b) pont második sorából az „építész” szó törölendő, ellenben beiktandó a „vegyész-mérnök” szó. (M. kir. József-műegyetem tanácsa.)

A 2. a) és b) pont az 1. b) pontnál javasolt módosítás szerint szövegezendő. (Orsz. magy. bány. és koh. egyesület.)

A 2. pont az 1. pontnál javasolt módosítás szerint szövegezendő. (Magy. mérnök- és építész-egylet.)

A törvényjavaslat 45. §-a: „Kömüves-, kőfaragó- vagy ácsmester csak az lehet: 1. Aki a m. kir. állami felső építőipariskola vagy ezzel egyenlő képesítést nyújtó iskola rendes tanfolyamának sikeres elvégzését tanúsító végbizonyítványt mutat fel és igazolja, hogy a végbizonyítvány elnyerése után választott ipara terén legalább két évig és pedig ebből legalább egy évig mint munkavezető (pallé) szaktávágó munkával foglalkozott; 2. Aki az építőipari léli tanfolyam vagy más, erre kijelölt szakiskola vagy tanfolyam sikeres elvégzését tanúsító végbizonyítványt mutat fel és igazolja, hogy a végbizonyítvány elnyerése után választott ipara terén legalább négy évig és pedig ebből legalább egy évig mint munkavezető (pallé), szaktávágó munkával foglalkozott; 3. Aki szabályszerű bizonyítvánnyal igazolja, hogy az illető szakmában mint iparostanuló legalább elégséges eredményel vizsgát tett, ezt követően választott iparában legalább 5 évig, ha pedig az iparostanulói vizsga letételét igazolni nem tudja, legalább hat évig szaktávágó munkával foglalkozott és az illető szakmára nézve előirt szakvizsgát sikerrel letette.”

Vélemények: Az e szakaszban tárgyalt kömüves, kőfaragó vagy ácsmesterségre és a 47. §-ban tárgyalt kutmesterségre képesítő iskolák közé fel kellene venni a bányaiskolákat is, a mennyiben az ezeket végzett tanulók ily irányú foglalkozásra teljesen ki vannak képezve, ennek megfelelőleg a 45. §. 1. pontja következőleg volna fogalmazandó: „1. aki a m. kir. állami felsőipariskola vagy a bányásziskolák valamelyike.” (Orsz. magy. bány. és koh. egyesület.)

A szakaszon a következő változtatások eszközzendők: „Kömüves-, kőfaragó- vagy ácsmester csak az lehessen, aki valamely felső építő ipariskola rendes tanfolyamának elvégzése után legalább négy évi (kettő helyett), tanfolyam vagy szakiskola elvégzése esetén legalább hat évi (négy helyett) szaktávágó gyakorlatot tud felmutatni, mely időből az első esetben legalább két évi (egy helyett), a második esetben legalább három évi (egy helyett) palléri minőségben töltendő. E második esetben az illető valamely felső építőipariskolán szakvizsgát köteles legyen letenni. A 3. bekezdés teljesen törölendő, mert az ebben foglaltak a palléri képesítésre vonatkoznak. (Magy. mérnök és építész egylet.)

A törvényjavaslat 51. §-a: „A 44., 45., 47. és 48. §§-ban említett szakvizsgák a kereskedelemügyi miniszter által e célra szervezett vizsgáló-bizottság előtt teendők le. Az e törvény 36., 38. és 40. §§-ban foglalt rendelkezések e vizsgák, illetve vizsgáló-bizottságok tekintetében is alkalmazandók.”

Vélemények. A 44. §-ra való hivatkozást el kell hagyni, mert a mérnöki vagy építési oklevél megszerzése után további szakvizsgálatnak nincs helye. (Orsz. középítési tanács.)

Az első bekezdés a következőképpen módosítandó: „A 44. §-ban említett építőmesteri vizsga a kir. József-műegyetemen, a 45. §-ban említett kömüves-, kőfaragó- vagy ácsmesteri szakvizsga a felső építőipariskolán, a 47. §-ban említett szakvizsga a keresk. miniszter által e célra szervezett vizsgáló-bizottságok előtt teendő le.” (Magy. mérnök- és építész egylet.)

A törvényjavaslat 52. §-a: „A kereskedelemügyi

miniszter felhatalmaztatik, hogy rendelettel megállapítsa azokat a könnyítéseket, a melyekkel az építő ipar körébe tartozó valamely szakmára nézve előirt képesítés megszerzése után vagy azzal egyidejűleg ugyanacsak az építő iparok körébe tartozó valamelyik más szakmára nézve a képesítés megszerzhető. Az e felhatalmazás alapján kiadott rendeletek az országgyűlésnek bemutatandók.”

Vélemények. A szakasz törölendő. Megengedhetetlen, hogy bárki is különleges kedvezményekben részesülhessen; legyen az állam minden polgára egyenlő és egyenlő méltányos elbánásban részesüljön bárki részéről is. Eltekintve attól, hogy a kvalifikáció igazolása alól való felmentés homiokegyenest ellenkezik a képesítési rendszer alapelveivel, az ilyen nagyjelentőségű kedvezmény engedélyezése az építőiparok körébe tartozó foglalkozásokkal kapcsolatos közbiztonsági érdekek miatt is aggályos. (Orsz. magy. bány. és koh. egyesület; Magyar mérnök- és építész-egylet.)

A szakasz, mely teret nyit a párlfoglalásnak és okot szolgáltat utánajárásokra, annál is inkább törölendő, mert kihagyásával a törvény precízitása fokozódik. (Orsz. középítési tanács.)

A törvényjavaslat 53. §-a: „A kereskedelemügyi miniszter kivételes méltánylást érdemlő esetekben oly egyéneknek, a kik az építőipar valamely ágában teljes szakképzettséget igazoló gyakorlati működést fejtettek ki, a képesítésnek e törvény szerint való kimutatását elengedheti, továbbá ha a megfelelő általános műveltség és a gyakorlati működéssel szerzett szakképzettség igazoltatik, a 44. §. 1. c) és 2. c) pontjában említett szakvizsga letételét oly egyéneknek is megengedheti, akik felső ipariskolai vagy ezzel egyenlő képesítést nyújtó tanintézeti végbizonyítványt felmutatni nem tudnak.”

Vélemények. A szakasz törölendő. (Orsz. magyar bány. és koh. egyesület; Magyar mérnök- és építész-egylet.)

A törvényjavaslat 54. §-a: „A magasépítés körébe tartozó mindennemű munkát, kivéve a falbontással vagy falrakással vagy nem járó, vagy állványozás nélkül végezhető csekély javításokat és tatarozásokat, házilag is csak arra jogosított iparos utján lehet végeztetni. Ellenben e törvény rendelkezései nem nyerne alkalmazást azokra, akik falvakban, a földszintet meghaladó állványozás nélkül kizárólag fa- vagy földanyagokból készített és építési engedélyhez nem kötött egyszerű szerkezetű lakóházak vagy gazdasági épületek építésével foglalkoznak.”

Vélemények: Az első pont sérelmes a gyárakra. Majd minden gyárállalatban több-kevesebb kömüves van állandó alkalmazásban, akik nemcsak kisebb javításokat, hanem olykor falbontást vagy falrakást is kötelesek végezni. Szükségtelen megnehezítése lenne gyáraink javítási vagy apróbb átalakítási munkálatainak az, ha ily célra is jogosított iparos követeltetnék. Ezért kimondandó, hogy az ilyen munkálatok házi kezelésben pallérvizsgát tett kömüves által is elvégezhető. (Magy. gyáriparosok orsz. szövetsége; Magy. vasművek és gépgyárak orsz. egyesülete.)

A tervezett intézkedés a következő szöveggel helyettesítendő: „A gyárpar körében a gyártáshoz céljára szolgáló épületek javítása jogosított iparos elkerülésével is végezhető,” mert jelen alakjában az iparszabadság elvébe ütközik. Folytonos tüzzel dolgozó üzemeknél ilyenmű kömü es- és ácsmunka mindennap előfordul és ily célra képesített iparost alkalmazni lehetetlen volna. (Magyar téglá- és agyagdrúgyárosok országos egyesülete.)

✕ HAZAI HIREK ✕

Vasgyárosok tisztelgése Hieronymi kereskedelemügyi miniszternél. A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének küldöttsége csütörtökön február 10-én tisztelt Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternél. A küldöttség tagjai vaskövi Förster Nándor miniszteri tanácsos, elnök vezetésével következők voltak: Asbóth Emil miniszteri tanácsos, alelnök, Altschul Artur, Balázs B. Hugó, Blazek Antal, Eisele József, Gyórfy Kornél, Henik István, Hecsegh József, Kögler Gusztáv, Márkus Lajos, Pintér József, kelenföldi Röck István és Salzer Lajos. A küldöttség szónoka Förster Nándor elnök volt, aki üdvözölte a minisztert. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter az egyesület tisztelgését szívesen fogadta s az üdvöző szavakra reflektálva, kijelentette, hogy nagy súlyt helyez az ipari szakmák egyik legnagyobbjának: a vas- és gépipar képviselőinek az állásfoglalására, mert helyesen mondta az egyesület elnöke, hogy súlyosak a viszonyok, amelyek között a miniszterek tárcát vállaltak. Feltétlenül számot tart tehát az egyesület támogatására, mert az, aki a mai nehéz viszonyok között a kormány támogatására siet, a közérdeket szolgálja és az országnak tesz szolgálatot, mert anyagi jólét nélkül függetlenség nem képzelhető. Anélkül az csak illuzió. A miniszter aztán a küldöttség egyes tagjaival néhány szíves szót váltott.

Az ex-lex és a gyáripár. A politikai helyzet bizonytalansága és az ex-lex állapot természetesen erős nyomokat hagy ipari és kereskedelmi téren is, mert a kormány csakis a legnélkülözhetetlenebb megrendeléseket teljesíti. Különösen a nagy vasúti beruházások lemérséklése érinti súlyosan az érdekelt iparágakat. Hír szerint a kormány nemcsak hogy újabb megrendeléseket nem tesz a gépgyáraknál, hanem még a meglévőt is visszavonja, illetve érvényét fölfüggeszti. Állítólag a kereskedelemügyi miniszter legutóbb a győri waggon- és gépgyár részvénytársaságot értesítette, hogy a magy. kir. államvasutak részére szóló összes waggon- és gépmegrendeléseket sztorinirozza. Ennek következtében a gyár igazgatósága a waggonyár négyszáz munkását elbocsátotta. Ha a győri waggonyárról szóló hír megfelel a tényeknek, akkor valószínű, hogy a többi waggonyár hasonló értelmű értesítést kapott a kereskedelemügyi minisztériumból.

Bányavállalatok közgyűlései. Az *északmagyarországi egyesített köszénbánya és iparvállalat r.-t.* február 17-én déli 12 órakor tartja meg Budapesten, a társulat irodájában (V., József-tér 10.) 28-ik rendes közgyűlését. — *A kissebesi gránit-kőbányák r.-t. Budapesten* február 20-án d. e. 11 órakor tartja meg VII., Wesselényi-utca 2. szám alatt levő irodahelyiségeiben 15-ik rendes közgyűlését. — *Az Esztergom-szászvári köszénbánya r.-t.* február 25-én délelőtti 11 órakor tartja meg Budapesten, V., Arany János-utca 25. sz. alatti központi iroda-helyiségeiben XII-ik rendes évi közgyűlését.

Előmunkálati engedély egy sodronykötélpályára. A kereskedelemügyi miniszter 1910. január hó 28-án kelt 3921. számú rendeletével a *nyugatmagyarországi köszénbánya részvénytársaságnak Handlova község határából* kiindulólag Kis- és Nagylehota, Podhrágy, Felső- és Alsókemenec, Bisztricsény, Nitraszeg, Kis- és Nagykeresnye és Simony községek határain át a magyar kir. államvasutak *Nagybélci állomáshoz* csatlakozóan vezetendő sodronykötélpályára az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Zavarok a „Magyar Kovasav-művek részvénytársaság”-nál. A „Magyar Kovasav-művek részvénytársaság”-nál valami nagy zavarok lehetnek. Erről tanuskodik legalább az a tudósítás, amelyet érdekességénél fogva egész terjedelmében közlünk. A tudósítás a következő: A bányajogok régi tulajdonosát, Dobrányi Kornélt Gyöngyöspatán az előbbi mű igazgatója, Krocsak Károly, aki bankigazgató volt és jelenleg a Karánsebesi faipar rt. igazgatója, úgy látszik megtevesztelte. Mint értesülünk, Dobrányi átruházta ázalag-földre vonatkozó bányajogait Krocsakra és pedig oly feltétellel, hogy a jogok megváltásáért 20.000 koronát tegyen le és Dobrányit a részvénytársaság alakításánál megfelelő számú részvénytulajánosa. Krocsak ezt nem tette és a községnél egy a vissói takarékpénztártól kiállított 20.000 koronáról szóló takarékkönyvet tett le, amelynek az értéke nagyon kétséges és amelynek a kifizetését Krocsak nagyon ellenzi. Dobrányi most Krocsakot polgári és büntető perrel támadta meg és nagyon valószínű, hogy ebből csunya részletek fognak napvilágra kerülni. De beperelte a „Magyar Kovasav-művek részvénytársaság”-ot a Büchler-féle gyöngyösi gőzmalom is, mely cégnek földjéért 6000 koronával tartozott és ezt a pert az cég még is nyerte. Hogy csekély berendezésüket le ne foglalják, Krocsak Pollák Lipóttal, aki ásványörölőjét „Magyar ásványörölő és vegyészeti gyár rt.” (Budapest IX., Soroksári-ut 41.) céggé alakította át, valami transzaksióra készül, amennyiben nevezett kezére akarja a Kovasav-művek bányáit átjársani és valami lehet a dologból, mert Pollák már dolgoztat is Krocsaknál és úgy tesz, mintha a tulajdonos volna.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete legutóbb tartott ülésén meglepéssel vette tudomásul a kereskedelemügyi miniszternek azt az intézkedését, hogy a vasúti bérletjegyeknek és arcképes éves igazolványoknak ugyanazon céghez tartozó más személyre, az érvénytartam alatt egyizben való átírását, méltányolva az e részben az egyesület részéről előadott indokokat, újból engedélyezte. Targyaltatott gróf Batthyányi Tivadar irata, melyben a hazafias munkásegyletek országos kongresszusa érdekében fordul az egyesülethez a melynek alapján az egyesületben képviselt gyárak felkértek, hogy a gyáraikban levő munkás-szervezeteket a kongressuson való részvétel fontosságára figyelmeztessék. Az egyesületbe új tagokként felvették: Britz János, Graepel Harry, Schön Frigyes, Beck Ernő, Schuler Gusztáv és Szedő Dániel. Jelentés tétetett arról, hogy az 1910 évben rendezendő mezőgazdasági kiállításokon az érdekelt gyárak, tekintettel azon feletle nagy költségekre, melyeket ezen kiállítások okoznak s arra a kedvezőtlen helyzetre, melyben a gyárak ezidőszertig vannak, — nem kívánnak részt venni s határozatlik, hogy erről az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a kiállítási központ értesítendő lesz.

Lopják az aranyat. Ezen a címen akár állandó rovatot is nyithatnánk, mert alig mulik el hét, hogy egy kissebb vagy nagyobb szabásu aranylopásra ne jönnének rá. Így legutóbb, e hó 3-án délután Budapesten egy ember állított be Róth Adolf aranyműves Holló-utca 5. szám alatti üzletébe és nyers aranyat kínált megvételre. Róth gyanusnak tartotta a dolgot, későbbre rendelte magához az ideget. Ez alatt értesítette a rendőrséget, ahonnan két detektiv ment ki az üzletbe. Az aranynyal kereskedő ember tényleg visszatért s a detektivek igazolásra szolgáltatták fel. Erre az idegen eldobott egy csomagot. A detektivek fölemelték és megállapították, hogy a csomagban 65 gramm arany van. Az ideget bevitték a főkapitányságra, ahol most már Herskovits József, 30 éves, borspataki, korcsmárosnak

mondotta magát. Az arany eredetére vonatkozólag kezdetben kitérő feleleteket adott, később azonban megvallotta, hogy az aranyat borpataki korcsmájában bányamunkásoktól vette. Herskovitsot a rendőrség letartóztatta és táviratozott Borpalakra, hogy az aranytolvaj bányamunkásokat nyomozzák ki. Smaregla nagybányai rendőrkapitány összekötetésbe lépett a budapesti rendőrkapitánysággal, honnan a hírt megerősítették, mire a nyomozást a nagybányai rendőrség is azonnal megindította.

Széntelep feltárás Csikvármegyében. A csikvármegyei Gyergyó-Ditrő község területén a Sóza-fenékben kutató munkálatokat és kutató furásokat végeztetett Homoród-Almás község birtokossága, amely azon a vidéken több zártkutatómáni engedély tulajdonosa. A munkálatok eredménye meglepően jó volt, mert több helyen már a 2—3 m.-ben 15—20 m. vastagsággal bír, 3 fok alatt dőlő nagykiterjedésű széntelepeket találtak. Az ott talált szén állítólag 4000 cölörás. A bánya kimivelése egyszerű, a termelés olcsó lesz, amennyiben a szénszállítás az 1909-ben megnyitott gyergyóditrói vasuton történhetik, amely az említett bányától körülbelül 3 kilométernyire van. Az újonnan feltárt telep kihasználására most keresnek keltő tőkét.

A pécsváradi kőszénkutató alkalmi egyesülés pécsváradi furóllyuka 449.5 m. mélységben elérte a liasz α széntartalmu csoportját. Ebben a csoportban vagy másfél száz telep van a Dunagőzhajózási társaság szomszédos bányáiban, amelyek közül több mint husz fejtesre érdemes. Miután a pécsváradi furóllyuk eddig a legfelső, keskeny telepeket éppen olyan sorrendben keresztezte, mint ahogyan azok Vasáson megvannak, valószínű, hogy a mélyebb, vastag telepek is meglesznek. A pécsváradi furás ezen eddigi eredménye megdöntötte azt az elterjedt téves nézetet, hogy a széntartalmu csoport csak igen nagy mélységben lenne ezen nagy területen elérhető.

Egy 500 tonna sulyu, 23 méter magas léghevítő eltolása. Ama nagyszabásu új építkezések, melyek a resicai vasgyárban folynak, nem egy tanulságos és érdekes esetet ölelnek fel: Ilyenül tekinthető egy 500 tonna sulyu teljesen kifalazott Cowpernek 14 méter távolságra való eltolása is, a melynek előkészítő munkálatait, valamint az eltolás menetét a következőkben ismertetjük: Miután a léghevítő számára az új alapzat elkészült, a léghevítő alá a későbbi csuszató pályát képező kettős T tartók egymás után beépítettek. Az eltolási pályát 17 db 220^{mm}-es és 20 méter hosszú kettős T tartó képezte, a melynek szilárd alapzaton nyugodva egymás között merevítő kapcsolásokkal voltak ellátva. A Cowper új alapzatába beépített ugyanolyan nagyságu és számu tartó az előbbiekkel s az előbbieket egyenes vonalú folytatásában csomó lemez, illetve heveder összekötéssel bírtak, amelyeket az eltolás után feloldva, a csuszató pályát képező tartók könnyű szerrel eltávolíthatók voltak. Eltolás előtt az egész Cowper 3 db 100 (száz) tonnás és 2 db 150 tonnás hidraulikus emelő segítségével 30 (harminc) miliméternyire felemeltetett, a szükséges csuszató vasak alátétettek s az eltolás kezdetét vette. Az eltolásra 3 db 100 tonnás hidraulikus emelő (300^{mm} löket hossz) az irány megtartására 3 db 10 tonnás drótköteles villa, 3 db 7 tonnás csigáscsator és 1 db 20 tonnás telescop emelő szolgált. A támasztékot részben a

helyszínen jelenlévő támfal, részben pedig a csuszató pálya adta, amelyre a támasztékul szolgáló oszlopsor csavarokkal erősen le volt kötve. A hidraulikus emelők által kifejtett nyomás egy a Cowperhez simuló gerendasor által vitetett át, miért is a csusztatás teljesen simán, lökés avagy rázkódítás nélkül történhetett. Az egy nap alatt elért legnagyobb ut 2905 miliméter volt s az egész eltolás, az előkészületektől eltekintve 6 napot vett igénybe. Az eltolás ca 1200 koronába került míg egy esetleges lebontás és újra való felépítés költségei 36 ezer koronára rugtak volna.

A Gaál-féle reszelőgyár részvénytársasággá alakulása. A Gaál István tulajdonát képező reszelőgyárat, értékesítésünk szerint, legközelebb részvénytársasággá alakítják át. Az új alakulás élén Goldstein Henrik áll, a győri waggongyár volt igazgatója. Nagyobb összeggel vannak érdekelve a Russo és Haim cég, Nagel tőzsdetanácsos és Popper pozsonyi földbirtokos. Az alapitőke félmillió korona lesz. Az új részvénytársaságot, mint vezérigazgató a jelenlegi tulajdonos Gaál István fogja vezetni. A gyár berendezkedik u. n. műszerreszelők készítésére. A vállalat, mely 99.000 koronáért megvette a „Dreagnought“ nevű maró-reszelőre vonatkozó angol szabadalmat, nagy befektetéssel akar berendezkedni ezen különleges cikk gyártására. A vállalat eddig 33.000 korona gépsegélyben részesült és az új cikk gyártásának elősegítésére államsegélyért folyamodott.

Részvénytársaság repülőgépek gyártására. Ilyen című hírek jártak be a múlt héten az egész hazai sajtót, regisztrálva azt, hogy Magyarországon új részvénytársaság van alakulóban, mely repülőgépek gyártásával fog foglalkozni. Ez a hír ilyen formában azonban nem való. Annyi tény, hogy a Ganz-féle vasöntő és gépgyár Rt., a Danubius hajó- és gépgyár Rt., valamint a Weisz Manfréd cég a Magyar általános hitelbank ágisa alatt egy külön részvénytársaságot alapítanak, amely azonban egyelőre csak az aeroplanok gyártásának tanulmányozásával foglalkozik. Nagyszabásu aeroplan-gyárról tehát egyelőre még szó sincs és csak akkor fog megtörténni, ha annak a tanulmányozó vállalatnak sikerül megfelelő és használható modelre szert tenni.

Petroleumkutatások az Iza völgyében. Bár a hazai petroleumkutatások — mint azt már többször megírtuk — mindeztideig sikertelenül végződtek, ennek dacára újabb és újabb helyeken ismételten végeznek próbafurásokat. A Földtani Intézet évkönyvének nemrég megjelent XV kötetében Posewitz Tivadar dr. részletesen ismerteti az Iza völgyében végzett kutatásokat. Szerinte kétségtelen, hogy az Iza völgyének mélyebb tájajrétegei petroleumforrásokat rejtenek magukban. Legfontosabb a kutatások szempontjából Szacsal környéke, ahol a furások 70—100 méter mélységben mutatták az első kőolajréteget, míg a második kb. 400—500 méter mélyen fekszik. Valószínű, hogy a leggazdagabb és gyakorlatilag kiaknázható réteg még jóval nagyobb mélységben fekszik; ezek fölfedezése azonban eddig még nem sikerült. A meddő eredmény oka először is technikai természetű, továbbá a furás helyének megválasztásában is leli magyarázatát. A Deutsch József által legutóbb végzett első furás 456 méter, a második pedig 655 méter mélységet ért el. A munka azonban itt különféle okok folytán már csaknem tíz éve szünetelt, míg most újabban egy magyar szindikátus ismét hozzálátott a kutatások folytatásához és elhatározta egy kaliforniai furótelep felállítását. A munkálatok vezetője Weis

John Arthur, aki számolt a kutatások nehézségeivel s a furások végzésére a legmodernebb berendezéseket állította fel. A különféle akadályok elhárítására a legmesszebbmenő óvintézkedéseket megtették, s mióta a furásokat december végén megkezdték, azóta éjjel-nappal folyik a munka. A próbafurás alkalmával a Deutsch-féle II. akna lemélyítése máris annyi eredménnyel járt, hogy az akna ma annyi petrolumot ad, hogy a további furásoknál a napi tüzelőanyag-szükséglet felét fűdözi.

Bányatársulatok a magyar kulturáért. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Buchrucker Leonhard a „*Rudai 12 Apostol Bányatársulat*” igazgatójához a következő iratot intézte: „A brádi kir. tanfelügyelőnek mult évi december hó 29-én 2850. sz. alatt kelt jelentéséből örömmel értesültem, hogy Tekintetességed a gurabrázai elemi iskola szegény tanulóinak felruházására ötszáz (500) koronát adományozott. Nagy örömemre szolgál, midőn Tekintetessednek a népoktatás érdekében tanusított ezen nagylelkű hazafias áldozatkészségeért elismerésemet és köszönetemet nyilváníthatom.” Ugyancsak a vallás- és közoktatásügyi miniszter őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította a „*Szab. Osztrák Magyar Államvasutársaság*” Oravicabányán székelő igazgató tanácsának, amely az aninai állami elemi iskola szegény tanulóinak segélyezésére 800 koronát adományozott.

Állami kedvezmények. Rohmer Ferenc pozsonyi öntött zománcárúgyárának zománczott öntöttvas fürdőkádakat, teknőket, nagyobb egészségügyi cikkeket, a vegyi ipar részére szükséges zománczott nagyobb berendezési tárgyakat és hasonló zománczott öntöttvas cikkeket előállító üzemágai részére a kereskedelemi miniszter az állami kedvezményeket 1908. július 1-től számítandó 15 évre engedélyezte. — A Hindrichs és Ungár rimaszombati számszám- és fűrészgyár részére a kereskedelemi miniszter az állami kedvezményeket 1908. december 1-től számítandó 10 évre engedélyezte.

Cégbejegyzés. A budapesti törvényszék cégnyilvántartásánál bejegyezett Beck Károly aknamélyítő és bányamunka vállalkozó IX. Üllői-ut 25. szám alatt.

A Hungária műtrágya-, kén-sav- és vegyipar részv.-társ. február 12-ikén tartja meg ezidei közgyűlését, amely a vállalat fennállása óta a tizenkilencedik. A közgyűlés elé terjesztendő mérlegből kitűnik, hogy a vállalat nyeresége 482.000 korona, vagyis 17.000 koronával kevesebb, mint 1908-ban. Érdekes és fontos pontja a közgyűlés napirendjének a lemondás folytán megüresedett két igazgatósági hely betöltése. Mint értesülünk, a vállalat ebben az évben is, úgy mint tavaly, 16 K (8%-os) osztalékot fog fizetni részvényeseinek.

Cégváltozás. Székely Sándor, a Gunszt és Székely mérnöki és műszaki iroda tagja a nevezett cégből kilépett és üzleti tevékenységének a jövőben intenzívebben való kifejtetése céljából külföldi tanulmányutra indult, melynek végeztével annak idején új működési köréről értesíteni fogja az érdekelt köröket.

A Walla József cementárúgyár rt. az 1 millióról 1½ millióra emelt részvénytőke után a mult évről áthozott 1979 K-val együtt 200.512 K nyereséget mutat ki, a mi 13-33% kamatozásnak felel meg a tavalyi 13-91% ellenében. A beruházások 979.473 K-val vannak felvéve, az adósok és óvadékok 1.204.502 K-t, a készletek 410.878 K-t tesznek, mivel szemben a hitelezők 880.340 K-ra rugnak.

A gróf Csáky László prakfalvi vas- és acélgyár rt. február 19-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen igazgatósági tagokat fognak választani.

Az Eckhardt Vilmos és Hotop Ernő budapesti magyar műszaki tervező és építő rt. 60.000 K részvénytőkéjére csak 30.000 K van befizetve, amivel a mult évről áthozott 3600 K-val együtt 9530 K nyereséget mutat ki.

Az esztergom-szászvári kőszénbánya rt. legutóbb tartott igazgatósági ülésén a társulat főtisztviselőjét, Jakobovits Jenőt cégvezetői jogosultsággal ruházta fel.

A Magyar villamossági részvénytársulat igazgatósága megállapította az 1909. évi mérleget. Az igazgatóság a február 20-ára összehívott közgyűlés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy a tartalékalapnak alapszabályszerűen megillető jutaléknak levonása, végül a mult évi nyereségáthozat hozzáadása után mutatkozó 1,447.275 K nyereségből a társulat részvény-szelvénye 22 K-val, vagyis 11%-kal p. a. váltassék be, hogy a társulati tisztviselők stb. segélyalapja javára 10,000 K, az ujítási alapra 120.000 K és a külön tartalékalap dotációjára 300.000 K fordíttassék, végül pedig 137.275 K új számlára vitessék át.

Széntelep feltárás Puj vidékén. A Hunyadvármegyei Puj vidékén nagyobb szénfeketre talált egy kutató. Az eddig feltárt fekvések vastagsága: 90, 110, 130 és 150 cm. Valószínűnek mondják, hogy a folytatott kutató munkálatok vastagabb széntelepeket fognak fellárni. A szén minőségét kitűnőnek mondják és állítják, hogy fűtőértékét a vizsgálat 5300 calóriával állapította meg.

Az Első magyar gazdasági gépgyár rt. 1909. évi mérlege a mult évről áthozott 30.361 együtt 249.422 K tiszta nyereséggel záródik a tavalyi 223.632 K-val szemben. — Az 1909. dec. 31-én lezárt mérleg a következő: Vagyon: A telek értéke 102.344, épületek 1.329.200, ingatlan berendezés 889.078, ingóságok 430.103, anyagok 548.986, félkészárúk 541.959, árúk 967.814, készpénz 12.526, postatakarékpénztár 34.940, adósok 3.922.000, utánvételek 1247, biztosítás 52.825, összesen 8,229.297 K. Teher: Részvénytőke 1,500.000, tartalékalap 394.075, hitelezők 581.487, elfogadványok 3,199.596, átmeneti kamatok 199.515, törlesztések 2,104,981, fel nem vett osztalék 120, nyereség-áthozat mult évről 30.361, idej nyereség 200.961, összesen 8,229.197 K.

A Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság igazgatósága a következőkben állapította meg az intézetnek 1909. évi mérlegét. Mérlegszámla. Vagyon: Pénztárkészlet 579.383 06, váltótárca 7,222.546 79, értékpapírok 1,058.140 84, előleg értékpapírokra 1,660.322 63, közlisztviselőknak nyújtott törlesztéses kölcsönök 6,151.956 92, törlesztéses jelzálogkölcsönök 1,158.103 82, adósok folyó számlán 1,250.008 23, leltár 24.000, összesen 19,103.462 20 korona. — Teher: Részvénytőke 5,000.000, tartalékalapok 207.075 98, hitelezők 6,123.800, betétek 5,396.034 57, engedélyezett törlesztéses jelzálogkölcsönök 993 953 82, intézvények 933.710, átmeneti kamatok 91,943 20, fel nem vett osztalékok 2.568, nyereségegyenleg 353.286 62, összesen 19,103.462 29 korona — Nyereség- és veszteségszámla. Veszteség: Költségek 291.339 31, adók 69.893 67, leírások 27.949 19, nyereségegyenleg 353.286 72, összesen 742.478 89 korona. — Nyereség: Nyereségáthozat 1908. december 31-ről 10.775 16, kamatnyereség 509.079 82, jutalékok és egyéb nyereségek 222.614 40, összesen 742.468 89 korona. Az igazgatóság a folyó évi rendes közgyűlés elé azt a javaslatot fogja terjesztetni, hogy a tiszta nyereségből a tartalékalap javadalmazására az év folyamán külön tartalékba helyezett 45.970 49-en kívül további 30.000 fordíttassék, úgy hogy a tartalékalap összesen 75.970 korona 49 fillérrel gyarapított és 237.075 98 K-ra emelkedik. Javasolni fogja továbbá az igazgatóság, hogy 25.000 darab, egyenként 200 K névértékű részvény 4 számú szelvénynek beváltására darabonként 11 K, vagyis 275.000 K fordíttassék és az alapszabályszerű levonások után fennmaradó 14.035 57 az 1910-iki üzletév számlájára vitessék át.

A Trauzl és társa cég új vezetője. A Trauzl és társa mélyfuró és motorépítő betéti társaság budapesti fiókirodájának vezetését Szemere Gábor vette át, akit széles körben, mint kiváló szakembert ismernek. A cég budapesti telepe ezenül IX. Lónyai-utca 22. szám alatt lesz és az új telefon szám 27—54.

✂ KÜLFÖLDI HIREK ✂

Magyarok újabb bányakatasztrófiája Amerikában. Newyorkból táviratozzák, hogy Indiában (Pensylvánia) nagy bányaszerencsétlenség történt. A szénbánya egyik tárnájában egy munkás vigyázatlansága folytán robbanás állott be, amely csaknem az egész bányát elpusztította. A bánya mélyén a törmelék alatt husz halott van és ezen kívül ötven munkás holttestét találták meg a bánya egyes szélszóri részein. Az áldozatok közt sok magyar is van.

A világ nyersvastermelésének emelkedése a legutóbbi tíz évben. Hogyan emelkedett a nyersvastermelés a lefolyt tíz évben nálunk és a többi nyersvastermelő országokban, ezt a következő táblázat tünteti föl

	Nyersvastermelés ezer mm.	1907	1908	1907	részesezés a világ- termelésben %ban
Magyarország.	4.694	4.402	1.29	0.72	
Bosznia	1:2	889	0.04	0.08	
Ausztria	9.578	13.835	2.62	2.27	
Anglia	88.199	100.826	24.12	16.50	
Belgium	9.797	14.279	2.69	2.34	
Egyesült-Államok	119.623	261.938	32.72	42.77	
Franciaország.	25.251	35.889	6.01	5.88	
Kanada	698	5.904	0.19	0.97	
Németország	73.127	128.751	20.60	21.07	
Olaszország	128	1.489	0.63	0.24	
Portugália	22.412	27.682	6.13	4.53	
Spanyolország	1.134	3.850	0.31	0.63	
Svédország	5.317	5.356	1.46	0.88	
Többi államok	5.450	6.250	1.49	1.02	

Az egész világ 365.562 610.939 100 100

Románia petroleumprodukcója 1909-ben. A most közzétett hivatalos statisztikai adatok szerint Románia nyersolajprodukcója 1909-ben 1,245.952 tonnát tett ki az előző 1908-ik évi 1,094.054 tonnával szemben, 1909-ben tehát 151.698 tonnával többet termeltek. Alább közöljük az egyes főbb termelők által elért eredményeket:

	1909	1908	Plus vagy minus
Steana Romana	438.071	330.319	+ 107.752
Regatul Roman	201.500	211.910	— 10.410
Concordia	112.317	167.433	— 55.116
Romano-Americana	120.367	111.446	+ 8.910
Astra	84.990	56.870	+ 28.120
Trajan	43.679	36.031	+ 7.648
Colombia	34.333	26.280	+ 8.053
Internationale	32.477	33.781	— 304
Alfa	22.662	11.106	+ 11.555
Aquila Franco-Romana	21.162	23.697	— 2.535
Nafta	20.870	19.852	+ 1.018
Koster	46.920	2.219	+ 44.611
Secelenau	18.970	17.044	+ 1.926
A többi kisebb művek	46.634	45.965	+ 669

Osszesen 1,245.952 1,094.054 + 141.898

Eszerint az 1909-ik évi produkció többet több, mint $\frac{2}{5}$ -ad részét, azaz 107.755 tonnát a Steana Romana érte el, ami bennünket már csak azért is igen érdekel, mert ezt a petroleumbányát annak idején gróf Tisza István alapította magyar pénzen, de a kezdet nehéz-

ségein nem tudott tuljutni. Akkor a Steana Romana idegen kézbe jutott s most, hogy a kezdet nehézségein túl vannak, egyike a legvirágzóbb és legrentábilisabb vállalatoknak.

Az amerikai vas- és acélpiacon. Newyorkból jelentik: hogy az Iron Age írja: A nyersvaspiacismét gyöngült és a nyersanyagárak estek, miáltal későbbi szállításra történő kötések akadályozva voltak. Gyöngítőleg hatott az a körülmény is, hogy azok a vevők, a kik hajlandók voltak üzletet kötni a második féltre, visszavonultak a piactól. Jelentik, hogy a középső nyugati vidékeken lévő cégek 60.000 tonna bázikus vasat spekulatív szándékból visszatartottak és ezt a mennyiséget most 16 $\frac{1}{2}$ dolláros alapon és ezen alul kínálják. Az ujangliai körületekben virgíliai öntött vasat 50 centtel a legutóbb elért árakon alul adtak el. Külföldi visszamaradt anyagban élénk az üzlet. A kohóművekhez bőségesen érkeznek specifikációk. A múlt héten 80.000 tonnát tettek ki a sinrendelések és 1,000.000 dollárnyi kereslet van még sinek iránt.

Az amerikai acéltörzst az alkoholizmus ellen. Ismeretes, hogy az alkoholfogyasztás nagy mértékben csökkenti a munkaképességet. Newyorkból most érdekes jelentés érkezik arról, hogy az acéltörzst mily megfeszített erővel igyekezik a munkások tulságos alkoholfogyasztását megakadályozni. Eszerint a törzst 40 millióért meg akarja vásárolni az összes pennsylvániai szeszfeldéket, mert azt konstatálták, hogy a bérfizetések után 72 órán keresztül a munkások csak $\frac{2}{3}$ -át végzik annak a munkának, amit egyébként elvégeznek, azonkívül rendkívül sok esetben megrongálják a nehéz nyers anyagot, mert ilyenkor nem képesek vele a kellő módon elbánni. Az acéltörzst 25 ezer munkást foglalkoztat, ennél fogva a károsodás igen nagy méretű. Az acéltörzst egyébként nem akarja megszüntetni az alkoholfogyasztást, csak a mértéktelenséget akarja megakadályozni.

✂ ÜZLET. SZÁLLÍTÁSOK. ✂

Köszénzállítás. Az újpesti járásbíróóság pályázatot hirdet a részére 1910. évben szükséges 426 mm-ás első minőségű tati szén szállítására. Pályázni kívánók a részletes feltételeket az I. sz. járásbíróósági irodában tekinthetik meg. A zárt írásbeli ajánlatok február 15-ike délelőtt 12 óráig adhatók be.

Kavicszállítás. A Máv. Budapest balparti üzletvezetősége pályázatot hirdet 76.200 m³ zúzott kavics szállítására. A pályázat részletes feltételei megtekinthetők a Máv. igazgatóságánál, valamint a budapesti balparti üzletvezetőség I. osztályánál (Teréz-körút 62. I. em.) ahova a zártajánlatok legkésőbbben március 10-ének déli 12 óráig benyújthatók.

Hirdetések
felvételnek
a kiadóhivatal-
ban.

Új földfurók.

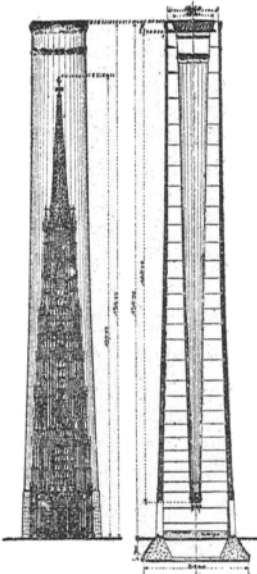
15 szabadalom Legmagasabb dínyertések Gyors, könnyű megbízható munka. Alkalmassak földmunkákhoz, furásokhoz, talajvizsgálathoz, ültetésekhez, póznák, cölöpök felállításához és sok egyéb célra. Furók 60-400 mm átmérővel. Nagy munkamegtakarítás, olcsó árak. Prospektus ingyen.

E. Jasmín, Hamburg 30/aa
Lehmweg 30.
(3 277/52/11)

Bányamérnök felvétetik a Rimamurány-Salgó-Tarjáni vasmű részvénytársaság bányaműveinél. Pályázótól bányamérnöki pépesítés (oklevél) és több évi érc- és szénbányászati gyakorlat igazolása megkívántatik. Okmányokkal felszerelt pályázatokat — fizetési igények megjelölésével — legkésőbb 1910. évi február hó 15-ig alóltirt címre intézendők:

Rimamurány-Salgó-Tarjáni Vasmű Részvénytársaság
(B 286/7) Budapest, V., Nádor-utca 36., II. emelet.

A kémény a bécsi „Stefanskirche“-hez viszonyítva.

**A világ
legnagyobb
kéménye!**

CUSTODIS ALPHONS
BUDAPEST, VII.,
ROTTENBILLER-U. 1

**Kémények, ipari-
kemencék, kazán-
befalazások**

(B 186/52)

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasut-Társaság

magyar bányái, hutái és uradalmi igazgatósága

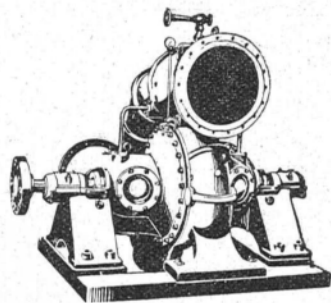
Budapest, IV ker., Egyetem-utca 1. szám.

Vas- és acélművek: Resiczán és Aninán. Hidépitő- és gépgyárak Resiczán. Gazdasági gépgyár: Román-Bogsánon. Petroleumfinomító, malmok, cementgyár, erdészet és gazdaság: Oraviczán.

Bessemer-acélsinek bármily szelvényben, mindennemű sinkapcsoló szerek, vasfelépítmény, váltók, váltósinek és keresztetések, hidak és egyéb magas építkezési vasszerkezetek, fordítóköröngök és tolópadok, vízállomási berendezések, iartányok, kész vasúti kerékek és kerekcsoportok, mozdonyok, szerkocsik és waggonok részére, csillekerékek és csillekerékpárok, tengelyek, abroncsok (tyres) kerékcsillogok, acélöntvények és mindennemű kovácsolt alkatrészek vasutak részére és hidépítésre, hajóépítés, gépgyártás, bányák, hengerművek és hámorok részére, mezőgazdasági gépek, ekék és ekealkatrészek, mindennemű gép- és építési öntvények, csövek, állva öntve, viz-, gőz- és gázvezetékek részére, öntött vaskályhák és takaréktűzhelyek nagy választékban, oszlopok, korlátok, mű- és egyéb öntvények, csavaranyák és szegecsek, rud- és fagonvasák, hengerelt és szegecselt építési és waggontartók, sima és rovátkolt vas- és acélelemek, hidraulikus mész, építő téglák és cement.

Megrendelések a budapesti igazgatósághoz
IV., Egyetem-utca 1. szám alá küldendők.

(B 287/51/II)

Centrifugális és körforgó SZIVATTYUK, FUVÓK, GÁZSZIVÓK,

Turbina szivattyuk és turbokompressorok.

C. H. Jaeger & Co. Leipzig-Plagwitz.

Vezérképviselő a magyar korona országában:

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök BUDAPEST, V., Lipót-körut 21.
Telefon 105-84.

(B 201/51/II)

Magyar Biztonsági Robbantószer Részv.-Társ. „TITANIT“ (Ceipek-féle rendszer.)

Kitűnő magyar gyártmány. A „Titanit“ ütés, hő, surlódás és nyomás iránt teljesen érzéketlen. A „Titanit“ nem fagy meg. Robbantó erejére, repesztési képességére nézve az eddig ismert összes brizáns robbantó anyagokkal versenyez. Kezelése egyszerű és teljesen veszélytelen. Használata korlátozatlan. Szállítható bárhová, bárhogyan és bármikor. Bárhol készíthető. A „Titanit“ ára a robbantószer napi árát sohasem fogja túlhaladni. A „Titanit“ előnyeit igazoló kísérleteket kívánatra költségünkön végeztetjük.

Központi iroda és eladási hivatal: **Budapest, V., Mérleg-utca 3. szám.**